

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนากทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่1 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง จังหวัดภูเก็ต

The Learning Experiences by Using the Outdoors Activities to Develop the Social Skills
of 1st Kindergarten from Kindergarten Patong Municipality in Phuket Province.

ดวงฤดี บุญราศรี ^{1*}
Duangruedee Boonrasri ^{1*}

Intira_ha@hotmail.com*

ส่งบทความ 24 กรกฎาคม 2562 แก้ไขบทความ 30 กรกฎาคม 2562 ตอบรับตีพิมพ์ 1 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง 3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง รวมจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม 3) แบบประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่า t-test

ผลการศึกษา

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.02/83.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด
2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง มีทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ดัชนีประสิทธิผล (E.I) ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง เท่ากับ 0.6407 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64.07

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง ทักษะทางสังคม

¹ ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านทรายทอง) อำเภอสุทโฆโลก จังหวัดนราธิวาส

¹ Professional Level Yeacher in Municipal School 4 (Ban Sai Thong) Su-ngokolok District Narathiwat Province

Abstract

The learning experiences by using the outdoor activities with the objectives were 1) to improve the learning experience using outdoor activities with efficiency according to criteria 80/80. 2) to compare social skills of 1st kindergarten before and after organizing learning experiences using outdoor activities. 3) to find the effectiveness index of learning experiences management using outdoor activities. The sample group used in this study was preschool children at 1st kindergarten, 2nd semester. Academic year 2015, 30 schools in Patong Municipality Kindergarten, which were acquired by random sampling. The tools used in the study were Learning experiences plan. 2) Outdoor activities for social skills development. 3) Social skills assessment of 1st kindergarten. Data analysis using mean, percentage and t-test

The research found that;

1. The learning experiences using outdoor activities with efficiency equal to 85.02 / 83.21 which is in accordance with the 80/80 criteria set.
2. 1st Kindergarten has been providing learning experiences using outdoor activities having social skills after organizing experiences higher than before organizing experiences with statistical significance at .05
3. The effectiveness index (E.I) of learning experiences management using the outdoor activity set is 0.6407, indicating that students have increased learning progress by 64.07 percent.

Keywords: Outdoors Activities Social Skills

บทนำ

ปัญหาที่พบสำหรับเด็กปฐมวัยในปัจจุบันคือเด็กมักมีลักษณะที่ไม่พึ่งตนเองและไม่เชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าวด้วยวิธีต่างๆ ไม่เข้ากับเพื่อน ขี้อาย ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ขาดความกระตือรือร้นและไม่ริเริ่มสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้อาจมีสาเหตุมาจากครอบครัว เช่น พ่อแม่ของเด็กยังขาดความพร้อมในการสร้างครอบครัวและขาดหลักการอบรมเลี้ยงดูลูก ทำให้ลูกขาดความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ขาดความ มีอิสระ เด็กที่มีปัญหาในด้านการปรับตัวตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อเติบโตขึ้นมักจะเป็นบุคคลที่มีปัญหาด้านการปรับตัวในสังคมและมักจะล้มเหลวในชีวิตและการทำงาน แม้ว่าจะมีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็วจึงมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ และความเร่งรีบในการดำเนินชีวิตทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับลูก เด็กจึงไม่ได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่เท่าที่ควร และยากที่จะได้รับการชดเชยจากญาติผู้ใหญ่ เพราะส่วนใหญ่ อยู่กันแบบครอบครัวเดี่ยว ซึ่งมีผลให้เด็ก

ขาดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างเต็มศักยภาพ (สุภาวดี ลัญยานุกูล 2549)

เรื่องความเข้าใจผิดๆ ของผู้ใหญ่ที่มีต่อวิธีการเรียนรู้ของเด็กไว้ 5 ข้อ คือ 1) เด็กมีความคิดเหมือนผู้ใหญ่แต่มีความรู้สึกไม่ค่อยเหมือนผู้ใหญ่ 2) เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดขณะที่เด็กนั่งฟังนิ่งๆ 3) เด็กสามารถเรียนรู้และทำงานได้ตามกฎระเบียบ 4) การเร่งเด็กดีกว่าการให้เด็กพัฒนาทีละขั้นอย่างมีระบบและ 5) พ่อแม่และครูสามารถสร้างสติปัญญาของเด็กให้สูงขึ้นได้ ผู้ใหญ่ที่อยู่ในแวดวงของเด็กจะพบว่าทั้ง 5 ข้อนี้ เป็นความเข้าใจผิดและมีได้เป็นอย่างดีที่คิดทุกข้อ ซึ่งถ้าหากผู้ใหญ่ที่ไม่ค่อยได้สัมผัสกับเด็กก็จะสามารถเข้าใจได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดๆ เหล่านี้โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการค้นคว้าทดลอง เนื่องจากเด็กที่อยู่บ้านจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้และสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตนเองร่วมกับบุคคลในครอบครัวด้วยเหตุนี้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการค้นพบของเด็กจึงมีความสำคัญมากบางครอบครัวจะเน้นที่หนังสือ คอมพิวเตอร์ เกม หรืออุปกรณ์ศิลปะ หรือบางครอบครัวอาจเน้นที่การใช้วัสดุจาก

ธรรมชาติรอบตัวเป็นต้น (Elkind,1978 อ้างถึงใน นิตยา ประพฤติกิจ, 2549)

อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ที่นำมาประกอบการเรียนรู้ไม่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากแต่ละครอบครัวมีวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้สภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน หัวใจสำคัญคือ ต้องเป็นสภาวะแวดล้อมที่เด็กรู้สึกผ่อนคลายสบาย และเอื้อต่อการสำรวจ เรียนรู้และ ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้อุปกรณ์ต่างๆ รอบตัว เช่น ครอบครัวยุคสมัยใหม่ในชนบทอาจใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุธรรมชาติรอบตัว เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์และแมลงต่างๆ มาเป็นแหล่งเรียนรู้ ขณะที่ครอบครัวยุคสมัยใหม่ในเมืองอาจใช้สังคม และชุมชนรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นต้น ปฐมวัยก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กปฐมวัย จึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรม และการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ที่เกิดการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมว่า เป็นการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวเองและผู้อื่น ตลอดจนรู้จักการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทำให้ได้อยู่ร่วมกับสังคม ทักษะทางสังคมเป็นการแสดงออกของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการมีปฏิสัมพันธ์นี้ต้องอาศัยการปรับตัวด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้พบและได้เห็น ดังนั้นเด็กต้องได้รับการฝึก เพื่อให้มีศาสตร์และศิลป์ทางสังคม ถ้าเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมาก การมีสังคมของเด็กจะมีมากขึ้นด้วย

ปัจจุบันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง พบว่านักเรียนมีทักษะทางสังคมต่ำ เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนเรียนรู้ทักษะทางสังคมมาจากครอบครัวยุคสมัยใหม่พื้นฐานทางสังคมที่ไม่เหมือนกันบางครอบครัวได้วางพื้นฐานด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบมาเป็นอย่างดีแต่หลายครอบครัวไม่ได้เน้นการปลูกฝังทักษะทางสังคมให้กับลูกหลานอย่างจริงจัง ดังนั้นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จึงมีปัญหาในเรื่องทักษะทางสังคมเป็นอย่างมาก ประกอบกับ

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝังตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่จะนำไปใช้ในสังคมระดับที่สูงขึ้น และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง, 2557)

สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษามีส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสร้างเสริมทักษะทางสังคมของเด็กโดยเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยกิจกรรมกลางแจ้งจะช่วยให้เด็กได้ลดความเครียดหลังจากต้องเรียนอยู่ในร่มและต้องปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆมาแล้วเพราะกิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กมีโอกาสออกไปข้างนอกห้องเรียนเพื่อศึกษาดูสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น แมลง ต้นไม้ ดอกไม้ การเล่นเกมและเครื่องเล่นสนาม ฯลฯ ให้เด็กได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบๆตัวเขาและเกิดการเรียนรู้จากการเล่นด้วยประสาทสัมผัสและเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการและการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแสดงออกโดยเสรี และการเล่นนั้นไม่ก่อให้เกิดอันตราย และให้เด็กทุกคนมีโอกาสในการเล่น ขณะที่เล่น เด็กจะเปิดใจให้สบายเต็มที่จึงสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมได้อย่างอิสระ เช่น ความร่วมมือ รู้จักหาเหตุผล ช่วยกันคิดแก้ปัญหา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการฝึกการตัดสินใจและพัฒนาการทักษะทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

การเล่นในสถานที่ที่มีอุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามประเภทชิงช้า ราวไต่ ม้าหมุน ไม้กระดก เล่นน้ำ เล่นทราย ฯลฯ การเล่นกลางแจ้งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย คือเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและเคลื่อนไหว และยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทักษะทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ในขณะที่เด็กเล่นเขาจะเรียนรู้ที่จะแบ่งปันอุปกรณ์การเล่นกับเพื่อนด้วย (ลีเปอร์และคนอื่นๆ (Leeper and Other, 1985 อ้างถึงในเยาวพา เดชะคุปต์, 2551)

กิจกรรมกลางแจ้งจึงเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสได้เรียนรู้ในห้องเรียนดูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กได้คลายความเครียดหลังจากเรียนในห้อง โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก ทำให้เด็กได้เรียนรู้ได้อย่างอิสระ และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย คือเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและเคลื่อนไหว และยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทักษะทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ในขณะที่เด็กเล่นเขาจะเรียนรู้ที่จะแบ่งปัน

อุปกรณ์การเล่นกับเพื่อน รู้จักการรักเพื่อน มีความเมตตา กรุณา รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ และคณะ, 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. และ Leeper and other, 1985 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์ 2551)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง จังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมของ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 สำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง
3. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง

สมมติฐานการศึกษา

ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 ห้องเรียน นักเรียน 178 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มา

โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง การ จัดกิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้ง ในและนอกห้องเรียน โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของ เด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์ตรง เกิด ทักษะการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เต็ม ศักยภาพ

2. ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมด้วยการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ประกอบด้วย 8 ชุด กิจกรรม แต่ละชุดกิจกรรมจะมีกิจกรรมกลางแจ้งใน ลักษณะของเกมการเล่นที่สนุกสนาน และสอดแทรก พฤติกรรมทางสังคมในการเล่นเอาไว้ด้วย แต่ละชุด กิจกรรมมีกิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้ง 3 กิจกรรม ดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 ได้แก่ เกมไก่ฟักไข่ เกมกระชิบดอกไม้ เกมซ่อนดอกไม้

ชุดกิจกรรมที่ 2 ได้แก่ เกมเราคู่กัน เกม กระต่ายขาเดียว เกมวิ่งซิกแซก

ชุดกิจกรรมที่ 3 ได้แก่ เกมดวงอาทิตย์ตกน้ำ เกมขว้างให้ไกลไปให้เร็ว เกมกบกระโดด

ชุดกิจกรรมที่ 4 ได้แก่ เกมลิงชิงดวงอาทิตย์ เกมเตะลูกโป่ง เกมหยอดหลุม

ชุดกิจกรรมที่ 5 ได้แก่ เกมถีดีไม่มีหก เกม น้ำขึ้น น้ำลง เกมกระโดดข้ามคลอง

ชุดกิจกรรมที่ 6 ได้แก่ เกมตุ๊กแกกินหมี่ เกม ส่งฟุตบอลข้ามศีรษะ เกมเก็บของใส่ตะกร้า

ชุดกิจกรรมที่ 7 ได้แก่ เกมเลี้ยงข่อยให้หล่น เกมวิ่งแข่งลอดห่วง เกมวิ่งเปรี๊ยะ

ชุดกิจกรรมที่ 8 ได้แก่ เกมบ้านเล็กในป่า เกมหนอนน้อย เกมค้นหาเหยื่อ

3.แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุด กิจกรรม หมายถึง การวางแผนการจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยให้นักเรียนได้เล่นและเรียนรู้ผ่าน กิจกรรมกลางแจ้งและการทำกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมสร้างสรรค์ มีจำนวน 24 แผน แต่ละแผนมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ) ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม (กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมสร้างสรรค์) ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป โดยมีแนวทางการกำหนดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นนำ

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะอย่างอิสระเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายเพื่อการทำกิจกรรมกลางแจ้งต่อไป กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมบริหารร่างกาย หรือร้องเพลง

ขั้นดำเนินกิจกรรม

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมตามที่กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเอาไว้ในชุดกิจกรรม หลังจากนั้นจึงให้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น วาดภาพ ปั้นดินน้ำมัน เป็นต้น

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ให้นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันถึงกิจกรรมกลางแจ้งที่ได้ทำในแผน โดยมีประเด็นการสนทนาที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคม ด้านที่กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผน และมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ เช่น การจัดเก็บสิ่งของ การทำความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า

4. ทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมด้านความร่วมมือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเห็นอกเห็นใจเพื่อน ซึ่งจะแสดงออกมาเมื่อนักเรียนได้รับการจัดประสบการณ์โดยการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยมีความหมายของทักษะทางสังคมแต่ละด้านดังนี้

4.1 ด้านความร่วมมือ หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 (3-4 ปี) ที่แสดงออกถึง การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การมีมารยาทในการฟังและพูด การเคารพกฎกติกาของการเล่น การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การรู้จักแก้ปัญหาในการเล่น

4.2 ด้านความเห็นอกเห็นใจเพื่อน หมายถึง

พฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 (3-4 ปี) ที่แสดงออกถึง การรู้จักการช่วยเหลือเพื่อน การรู้จักแสดงความรักเพื่อน การรู้จักแบ่งปันให้เพื่อน การมีน้ำใจต่อเพื่อน การรู้แพ้รู้ชนะ การรู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง

4.3 ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 (3-4 ปี) ที่แสดงออกถึง การรู้จักหน้าที่ ถ้าทำผิดกล้าแสดงออก การมีความอดทนอดกลั้น การระมัดระวังและดูแลตนเอง ไม่ทำลายสิ่งของ และรู้จักเก็บรักษา การรักษาความสะอาดของร่างกาย

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

5.1 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคมระหว่างเรียน ในแต่ละสัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

5.2 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคมหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

6. ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้วยการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคมก่อนเรียนกับหลังเรียน และคะแนนเต็ม

7. แบบประเมินทักษะทางสังคม หมายถึง แบบประเมินพฤติกรรมทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นด้วยตนเองทุกครั้ง 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นด้วยตนเองในบางครั้ง 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมนั้นเมื่อมีผู้แนะนำ มีจำนวน 18 ข้อ โดยนำการประเมินทักษะทางสังคม ใน 3 ด้าน คือ ด้านความร่วมมือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเห็นอกเห็นใจเพื่อน แต่ละด้านมีประเด็นการประเมิน 6 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

2. ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 หมายความว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. แบบประเมินทักษะทางสังคมนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเมินทักษะทางสังคมก่อนการจัดประสบการณ์ (pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

แบบประเมินทักษะทางสังคม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 24 ข้อ ใช้เวลา 3 คาบๆ ละ 30 นาที แล้วทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคม ไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ดำเนินการทดลองโดยจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 24 แผนแล้ว ผู้ศึกษาจึงดำเนินการประเมินทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์ (post-test) โดยใช้แบบประเมินชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินก่อนการจัดประสบการณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มาตรวจให้คะแนนและไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 แสดงการหาค่าประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1

ผลการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	1620	1377.25	2.38	85.02
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	54	44.93	1.38	83.21
ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.02/83.21				

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.02 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.21 ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.02/83.21

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาค่าเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง (N = 30)

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t-test	Sig
ก่อนเรียน	54	28.77	2.46	485	7975	41.17	0.000*
หลังเรียน	54	44.93	1.39				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง มีทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t-test	Sig
ก่อนเรียน	54	28.77	2.46	485	7975	41.17	0.000*
หลังเรียน	54	44.93	1.39				

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งมีผลรวมของคะแนนจากการประเมินก่อนเรียนเท่ากับ 863 คะแนน และมีผลรวมของคะแนนจากการประเมินหลังเรียนเท่ากับ 1348 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1620 และค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเท่ากับ 0.6407 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64.07 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 64.07

การอภิปรายผล

1.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.02/83.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดหมายความว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านทักษะทางสังคมเฉลี่ยร้อยละ 85.02 และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะทางสังคมโดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเฉลี่ยร้อยละ 83.21 แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จึงถือว่าเป็นแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลได้ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบ โดยศึกษาหลักสูตรปฐมวัย ปี 2546 สารการเรียนรู้และความสนใจของเด็กปฐมวัย

(3-4) นอกจากนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ยังได้ผ่านแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา รวมทั้งผ่านการตรวจสอบประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ให้ค่าระดับคุณภาพโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และค่าเฉลี่ยรายแผนอยู่ระหว่าง 4.00-5.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง ดังนั้นเมื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจึงมีประสิทธิภาพทั้งด้านกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ประกอบกับกิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้ศึกษาได้คัดเลือกมาเพื่อให้นักเรียนได้เล่นและพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นกิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้นอกห้องเรียน ดุริยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กได้คลายความเครียดหลังจากเรียนในห้อง โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระและส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับลีเปอร์และคนอื่น (Leeper and other, 1985 อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์ 2551) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่นกลางแจ้ง หมายถึง การเล่นในสนามที่มีอุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามประเภท ซิงช้า ราวไต่ ม้าหมุน ไม้กระดก เล่นน้ำ เล่นทราย ฯลฯ การเล่นกลางแจ้งจะช่วยส่งเสริม พัฒนาการทางด้านร่างกาย คือเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวและยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาทักษะทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ในขณะที่เด็กเล่นเขาจะเรียนรู้ที่จะแบ่งปันอุปกรณ์การเล่นกับเพื่อน ซึ่งจากการคัดเลือก กิจกรรมกลางแจ้งตามแนวคิดดังกล่าวทำให้นักเรียนร่วม กิจกรรมด้วยความตั้งใจสนุกสนาน และปฏิบัติตามแนวทาง ของกิจกรรมอย่างเคร่งครัดส่งผลให้กระบวนการและ ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุด กิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมมี ประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬวดี ปทุมมณี (2556) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาสื่อวัตกรรมการ เรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เกมการเล่นกลางแจ้ง เพื่อ สร้างเสริมทักษะทางร่างกาย และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เกมการเล่นกลางแจ้ง เพื่อสร้าง เสริมทักษะทางร่างกาย และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย แต่ละชุดมีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) สูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 จะเห็นว่าโดยรวมแล้ว มีค่า ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 92.36/89.43 และสอดคล้อง กับงานวิจัยของวรารัตน์ เสริมทรง (2557) ซึ่งได้ศึกษาผล การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญาและทักษะทาง สังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัด ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษากับการใช้แบบ ฝึกหัดเสริมทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเกมการ ศึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก เสริมทักษะ มีค่าเท่ากับ 79.23 /75.16 ตามลำดับ

2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้ง มี ทักษะทางสังคมหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัด ประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุด กิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ได้ออกแบบ แนวทางการจัดกิจกรรมที่มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหาของกิจกรรมกับพฤติกรรมทักษะทางสังคมเข้าด้วย

กัน โดยยึดหลักความสนใจธรรมชาติความต้องการและ ความสามารถ เพื่อให้เกิดความรู้แบบองค์รวม มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดังที่ กระทรวงมหาดไทย (2547) ได้ให้ความหมายของแนวการ จัดประสบการณ์ไว้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กเน้นในลักษณะของการและให้เด็กเล็กได้รับการ พัฒนาแบบองค์รวมในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของ แต่ละบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของกรรณิการ์ บุญประเสริฐ (2547) กล่าวว่า แนวการจัดประสบการณ์ หมายถึง บรรดาประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ โรงเรียนจะจัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อ พัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทางการเรียน เป็นการส่งเสริม ให้เด็กได้มีพัฒนาการและทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้โดย ให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยตรง จากการลงมือปฏิบัติผ่าน การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ทั้งการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ โดยต้องคำนึง ถึงความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็กรวมทั้ง สภาพแวดล้อม ชุมชนและวัฒนธรรมของเด็กด้วย เป็นการ เรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีสอดคล้อง กับแนวคิดของประกอบกับกิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมมีลักษณะเป็นกิจกรรมเกมการ เล่นที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นซึ่งช่วยระบาย ความตึงเครียดของอารมณ์ เพราะจะเกิดความสนุกสนาน ในขณะที่เล่นและยังช่วยขัดเกลาจิตใจขณะที่เด็กเล่นร่วมกัน และรู้จักการปรับตัวในขณะที่เล่นกับเพื่อน ๆ จึงเกิดการ พัฒนาทักษะทางสังคมให้กับเด็กในขณะร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีแห่งการเตรียมชีวิต (Preparation Theory) ของโอลสัน (Olson, 1959 อ้างถึงใน เกษลดา มานะจติ, 2549) ที่ว่าการเล่นเป็นกระบวนการที่จะช่วย เตรียมเด็กในวันนี้ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า จากการเล่น เด็กจะได้เรียนรู้บทบาทของคนในสังคม เรียนรู้ที่ใช้กลไกของร่างกายอย่างประสานสัมพันธ์กัน รู้จัก การขบคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา เรียนรู้ถึงประโยชน์ และคุณค่าของโลกที่อาศัยอยู่ เข้าใจธรรมชาติของคน พืช สัตว์ และสิ่งของทั้งหลายอันเป็นความเข้าใจและทักษะพื้นฐาน ซึ่งจำเป็นสำหรับเด็กเพื่อจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเล่น กลางแจ้ง สุภาวดี ลัษยานุกุล (2549) ได้กล่าวว่า กิจกรรม การเล่นกลางแจ้งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจใน เรื่องการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น ๆ โดยยอมรับสิทธิของผู้อื่น

อื่นในเรื่องความเป็นเจ้าของ มีความซื่อสัตย์ สุภาพ อ่อนโยน มีความรับผิดชอบ และเรียนรู้กฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในระบบประชาธิปไตย ปลุกฝังให้เด็กรู้จักเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้วิธีการที่จะร่วมเป็นผู้นำและผู้ตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรชนก รักกาญจน์ (2557) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทาง สังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วัฒนพัฒน์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย คือ นักเรียนปฐมวัยจำนวน 15 คน ผู้ปกครองจำนวน 15 คน และครูผู้สอนจำนวน 4 คน จาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีชื่อว่า 3P DIE มีองค์ประกอบหลักคือ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 3 ขั้นตอนคือ 1) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมผู้เรียน 2) ขั้นปฏิบัติ และ 3) ขั้นการประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า นักเรียนปฐมวัยมีทักษะทางสังคมหลังการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎาภรณ์ ทิพย์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านตุม (นพค.15 กรป.กลางอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนบ้านตุม (นพค.15 กรป.กลางอุปถัมภ์) ตำบลตุม อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 20 คน เป็นเด็กที่มีอายุต่างกัน (อายุระหว่าง 4 – 6 ขวบ)

โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินทักษะทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย ที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ นักเรียนมีการพัฒนาทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ 2) ผลการประเมินทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัยมีระดับคะแนนหลังการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์ทักษะทางสังคมทั้ง 4 ด้านมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ 3) ทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวนุช ทานาม (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 2 อายุ 5-6 ปี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน และกลุ่มควบคุม 38 คน เครื่องมือทดลอง คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ด้านการทำงานเป็นกลุ่ม ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น เครื่องมือวัด คือแบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY ที่สร้าง ขึ้นมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผน (P) ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้(L) ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม (A) และขั้นแสดง ความยินดี (Y) ทุกขั้นตอนมีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.51) และพบว่า หลังการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้PLAY ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมรายด้านทุกด้านและโดยรวม สูงขึ้นอย่างชัดเจน และมีขนาดส่งผลต่อ (Effect Sizes) คะแนนทักษะทางสังคมแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษราภรณ์ นาจาน (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดประสบการณ์ พัฒนาการทางสังคม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพัว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดประสบการณ์พัฒนาการทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพัว อำเภอ เมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด 2) เพื่อศึกษาผล การส่งเสริมพัฒนาทางสังคม

ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 18 คน ผู้วิจัยได้ทำการประเมินพัฒนาการทางสังคมด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ ด้านการช่วยเหลือตนเองได้ เหมาะสมกับวัยด้วยแบบสังเกตพัฒนาการทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า การสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการ ทางสังคมทั้ง 2 ด้าน ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นั่นคือ หลังการจัดประสบการณ์นักเรียนมีพัฒนาการทางสังคมด้านการช่วยเหลือตนเองได้ เหมาะสมกับวัยและด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสูงขึ้น

3. ดัชนีประสิทธิผล (E.I) ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เท่ากับ 0.6407 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64.07 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมที่ผ่านกระบวนการสร้างและหาคุณภาพอย่างมีระบบโดยผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนปฐมวัยประกอบกับผู้ศึกษาได้มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ส่งผลให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคม ด้านความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และความเห็นอกเห็นใจเพื่อนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าด้านทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 64.07 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุดารัตน์ เอียนานา (2556) ซึ่งได้ศึกษาผลการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีค่าเท่ากับ 0.7354 แสดงว่านักเรียนมีการคิดเชิงเหตุผลหลังการจัด

ประสบการณ์ด้วยแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการเพิ่มขึ้น 0.7354 คิดเป็นร้อยละ 73.54 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรารัตน์ เสริมทรง (2557) ที่ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญาและทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษากับการใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีค่าเท่ากับ 0.750 และ 0.646 คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 64.60 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนจะนำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมกลางแจ้งไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาการจัดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยละเอียด เพื่อที่จะปฏิบัติตามได้ถูกต้อง รวมทั้งมีการเตรียมสื่อประกอบการจัดประสบการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะส่งผลให้การจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ครูผู้สอนควรมีการปรับเวลาในแต่ละกิจกรรม ให้มีความยืดหยุ่นในตัว เนื่องจากกิจกรรมในบางกิจกรรม ต้องใช้เวลามาก
3. ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 (3-4) ปี สามารถนำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมโดยการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง นี้ไปเผยแพร่ให้มีการนำไปใช้มากขึ้น สำหรับครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถ้าจะนำชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมโดยการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ไปใช้ควรได้มีการปรับเวลาและกิจกรรมให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อให้การจัดประสบการณ์บรรลุผลสูงสุดสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
4. ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมโดยการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านไทย มาเป็นกิจกรรมกลางแจ้งในระดับชั้นอื่น ๆ ไปทดลองใช้ เพื่อให้การประสบการณ์พัฒนาทักษะทางสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรณีการบุญประเสริฐ. (2547). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านทักษะภาษาไทยและภาษามือไทย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินชั้นอนุบาล 2. วิทยานิพนธ์กศ.ม. : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- กฤษฎาภรณ์ ทิพใส. (2555). ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านดง (นพค.15 กรป.กลาง อุบลราชธานี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จังหวัดศรีสะเกษโดยใช้การจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- กระทรวงมหาดไทย. (2547). การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบริน-เบส บุ๊คส์,
- เกษราภรณ์ นาจาน. (2553). ผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์พัฒนาการทางสังคม ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด้ามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
- เกษลดา มานะจุติ. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชา 2172208 วิทยาศาสตร์สำหรับปฐมวัย. : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่,
- จุฬวดี ปทุมมณี. (2556). ผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เกมการเล่นกลางแจ้งเพื่อสร้างเสริม ทักษะทางร่างกาย และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยศิลปากร,
- นิตยา ประพุดติกิจ. (2549). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การศาสนา,
- เนตรชนก รักกาญจน์. (2557). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- ประภาพรณ เอี่ยมสุภาจิตและคณะ. (2550). วิทยาการการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองปาดอง. (2557). รายงานผลการจัดการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2557. ม.ป.ท,
- เยาวนุช ทานาม. (2555). ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ,
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2551). การศึกษาและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วารสารการศึกษาปฐมวัย (9) 4 ตุลาคม.
- วรารัตน์ เสริมทรง. (2557). ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญาและทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาที่ใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ. ปริญญานิพนธ์ ครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒน์. (2557). ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา ทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและ วิธีการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย,
- สุรารัตน์ เอียนานา. (2556). ผลการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัด ประสบการณ์แบบโครงการ. ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภาวดี ลิกยานุกุล. (2549). การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ ด้านการวัดและการสื่อความหมายของ เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบใช้เกมประกอบการสาธิตกับแบบปฏิบัติการทดลอง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,